

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по
неділь і святах.

БУЖКОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Передплата
10 ар.

Федькович яко політик і педагог.

(Дальше.)

Мимо того вже на початку 1860 р. одержав Юр. Федькович від правительства австрійського зазив, щоби заняв ся укладом учебників руских для народних шкіл Буковини. Зазив сей гласить в перекладі з німецького:

„Ч. 1373. До п. І. (sic!) Федьковича, двірника в Сторонци-Путиллі.“

„На основі розпорядження в. ц. к. міністерства віроісповідань і просвіти з 29. цвітня с. р. (1869) до ч. 2870 і повеління в. ц. к. краювої управи з 8. мая с. р. до ч. 4758 взиваю Вашу Благородність, щоби переробили першу читанку (для шкіл народних) з увзглядненем буковинського руского діалекту і обставин життя тутешніх руских жителів. Лишає ся до волі Вашому доброміню, або теперішні тексти і предмет науковий переробити, або вложити нові уступи до читання як прозою так і віршами. В тій цілі передаю Вам в прилозі один білими картками переплетений примірник. Згадане в. міністерство готове винагородити Вас відповідно, наколи Ваша праця (еляборат) буде одобрена і принята для накладу книжок шкільних. Ц. к. староста повітовий в Вижниці, 13 мая, 1869. Губрїх.“

Хто упігнув ся у центрального правительства о уложене нових учебників для шкіл народних руских на Буковині — мені не звісно. Можна би однакж сю справу

нині провирити. По моїй неміродатній думці, мабуть сам Федькович порушив сю пекучу справу, наколи міністерство як-раз лише до него звернуло ся за новою редакцією сих учебників. Наколи Федькович сам дав почин до сего діла, то цікаво було би знати і его письмо чи меморіал до правительства. З своєї сторони можу лише сказати те, що народові галицкі, зібрані під той час коло „Правди“, в тім самім часі порушили потребу нових учебників руских для шкіл народних руских і в міністерстві угорскім. Пок. Партицкий одержав навіть в 1869 або 1870 році деякі учебники рускі шкіл народних угорских до перегляду. Пригадую собі також, що члени делегації галицкої були тоді упрощені до того, щоби при нагоді засідань в Пешті спонукали тодішнього угорского міністра просвіти до зроблення якогось ладу в руских школах на Угорщині. Однакж успіх був невеликий. Виходив відтак якийсь „Учитель“ яко письмо педагогічно-дидактичне для угорської Руси, але до уніформности у всіх школах руских в Галичині, Буковині і Угорщині не можна було довести.

„На се я — пише Федькович — ч. старосту так відтяв“ (Відповідь німецьку подаю в вірнім перекладі):

Хвальне в. ц. к. Старосту!

„Почтенний зазив з 13. мая 1869 р. мушу відклонити. Згадану читанку переробити я не підіймаю ся, а то з огляду на послідній уступ зазиву, з котрого я вношу, що в. міністерство сумніває ся о

моїй спосібности до укладання руских учебників і для того мій еляборат перед прийнятем до накладу шкільного хоче ще піддати під рецензію. Позаяк я однакж знаю, що моїм рецензентом не буде сам п. міністер, а лише якась креатура з посеред скритих москвофілів, яких багато є при міністерстві, — доказом того редакція в Відні видаваного ніби-русского дневника законів державних, — або якийсь член львівської або черновецької консисторії, о котрого добрій волі для московської справи я нітрохи не сумніваю ся, — або який професор руского языка і літератури, котрий, хоч би в найлучшій разі — а те не мислимо — не одушевляв ся панрусизмом, о язиці народнім, легко сказавши, не має і найменшого понятя: то таки знаю напевно, що мої рускі еляборати, хоч би були найлучші, не будуть одобрені. Тим бо панам не лежить на душі добро справи, а просто їх політична ціль. На доказ того: неумотивоване відкинене мого руского букваря через черновецьку консисторію, хоч сей буквар, як свідчить приложене письмо (письма сего нема), найшов собі прихильну оцінку у львівської шкільної ради краювої. А відтак? Буквар сей узнано добрим (gediegen), а прецінь его не приняла львівська шкільна рада до накладу шкільного, бо, здає ся, ся книжка не підходила добре під лад московський. І маю я тепер знов поштитись в дурні? (soll ich mich zum Kasperl hergeben?) Маю знов взяти ся за нелегку роботу в тій цілі, щоби панове москвофіли, що свою справу уміють хитро вести, єї відкинули яко невідповідну, а відтак з великим жалем

14) Як чоловік зійшов на пана.

Оповідане

ВЯЧЕСЛАВА БУДЗИНОВСКОГО.

(Дальше.)

— А дуже трагічні ті ваші книжки? Бо мені лиш такі повісти подобають ся.

— Я повістий не пишу.

— Не повісти? А що? Може поезії? Ха-ха!

Страшно реготала ся. Станула супротив него і оглядала від стін до голови.

— Ви поет? Аа... то не може бути! Правда, що ваша натура поетична — ви такі розсіяні — але на поета ви нітроха не подібні. Ви-ж цілком старанно одягнені, тай волосє обстрижене і в порядку.

— Я і поезий не пишу — боронить ся змішаний Стефан. Мої письма, ще більша проза, як повісти. Та книжка, що єї тепер друкую, політична.

— Політична! ха-ха-ха. Не дуріть мене. Політична! Ви політик — а то вже не може бути. По що ви дурите ся зі мною? Політики, то самі завадяки, ніяки, картярі; люди без укінчених шкіл, без будучности, без вихованя;

їх малюють у Сьмігусі, так як того редактора Райваховича, з грубим червоним носом, з розбишацькою палкою, розчіханою чуприною і бородою; то самі батярі!

Ес, де, де — ви подібний до політика?... Признаю вам, що добре умієте з людей жартувати. Але мене не здурите. Я вже не така наївна, щоби не знати, де кінчить ся можливе, а зачинає ся байка.

Стефан прів і мерз на перемену. Не знав, чи брати все так як она за жарт і сьміяти ся з него, чи плакати і рвати волосє. В руці держав нещасливих тих десять аркушів „політики“. — На першій стороні, великими буквами заголовок і его імя. Не знав, чи показати їй, чи назад сховати; чи може привязати млинське колесо і в воду.

— Се перша половина моєї книжки — вибавтав.

Дівчина взяла в руку і нуж на ціле горло сьміяти ся.

— По жидівски, по жидівски! — свричала. І ви кажете, що се ваша книжка... Ви-ж не рабін, щоби жидівські книжки писати.

Відобрав від неї „жидівську“ книжку, стиснув судорожно рукою і кинув в корчі.

— А том насьміяла ся! Ще ніколи так добре не бавила ся, як нині.

Она бавила ся, як ще ніколи... А ему ніколи ще так гірко не було як нині!... Пішла до павільону. Дівчину відпровадив до са-

лі, а сам лишив ся в буфеті. Винив одну шклянку, другу, третю. Холодив ся і думав...

— Політик, батя, руске письмо, жидівське; руский писатель, рабін!... Треба йти гуляти... Але не з нею. З нею більше не говорю.

Вертаючи з двірця до міста, став Рудецкий жалувати, що не поїхав, і без борби, лишив поле Стефанови. Прийшов до переконаня, що не повинен був того робити хочби з тої причини щоби Стефан не тріюмфував з легкої хоч хвилевої побіди і щоби не виставити ся на сьміх. Се виглядало так, як би він в почутю своєї безсильности стратив надію на побіду і добровільно уступив перед ворогом. Взяв фіякря і поїхав до Брюхович.

Коли Стефан увійшов на сальо, она крутила ся з Рудецким.

— О, та заздрість! На сей вид, забув Стефан за „жидівську книжку“, і як лиш Рудецкий посадив свою дансерку, Стефан пустив ся до неї.

Від тої хвилі пішов Рудецкий в кут.

Коли вертали до Львова, Рудецкий не осьмілив ся сісти коло неї; забавляв маму, а лишне кажучи, бавив ся в інтриганта. З двірця, товариство мусіло йти до міста пішки, бо тяжко було дихати ся до трамваїв. Такий був натовп людей. Ішли парами, Стефан з Салькою.

Мимо того, що — як нинішнім день показував — Стефан висадив з сідла свого соперника, не чув ся цілком безпечний. Він може ба-

в. міністерству розтолкували, що нема нікого, котрий би взагалі рускі учебники знав укладати і що проте нема другого виходу, як погані на половину московекі ліпнямки (Machwerke), що називають ся учебниками шкільними, і на дальше полішити в школах? Як в. міністерству дійсно а не лише pro forma залежить на двигненю руского народу через заведене добрих шкіл, то най зволить оно, не лишень поручити мені уклад всіх руских учебників для народних шкіл, почавши від буквара, але і увільнити мене хоч би від тїни якої-небудь гегемонїї зі сторони москвофілів“

(Конець. буде).

Сельский політик.

От сиджу, пане редактор, з моєю старою, та дивлю ся на те, що змолотив. Шкода мого труда... ні пшениці, ні жита, тільки „всяка пашниця“, так як на нашій благодатній Русі партий; а кукілю — ласка Божя! Вибираю з моєю старою, та прийде ся мені ще ослінути так як Вам, пане редактор, тяжко приходиться ся випольовати народну ниву від всяких кукілів, оситїїв, і пнїшних „полїтичних колакїв“. Але тра приймати, чим нас Бог поблагословив.

Греки журять ся, чим Турка заплатити, а я роздумую, чим кормити себе і свою стару, та мого Грицуна через цілу зиму; бо шкода би его, аби з голоду згинув — чей і з него буде колись руский „гайдамака“ Руси на славу, а пану Колокавському на злість!

А чи чула ти, стара, що князь Болгарский їздив у гостї до румунського короля, та там его так приймили, що аж его обсинили ледом та — памфлетами. От видиш, чому я то ніколи не їду в гостї до нашого писаря — волоха; бо декотрі румуни мають таку гей не хорошу прикмету, що кажуть гостеві таки просто в очи afařa dın dıoc, себ то по латиньки: pereant Slaven, як то-ті панички семинаристи горлали, що зїїшли ся були на шир до ресторану, а по нашому: паньскої корчми. Ти не знаєш, стара, що то значить

„pereant“, — а то наскудне слово! Я ходив троха до гімназїї і затамив то слово! Оно значить тільки що: най згинуть марне з сего свїта всі сини могучої матери Слави. Хороші то будуть з тих панчїв проповідники любови, та згоди межі тутешним православним народом!

От ще прийде ся стара, коли нам нададуть такого панотчика, а особливо в мішаних парафіях, їти з буком до церкви, щоби боронити своє жите; бо коли такий панотчик крикне з казальниці: pereant Rutheni, — то всі румуни готові нас збити на капусту! Предїї семинаристи самі признали ся тим Сербам, що з ними шурували, як пишуть „Бук. Вѣд.“: wir haben darunter die Ruthenen gemeint. Ми радили ся над тим в авиусї і хочемо нашого високопр. владику просити, аби нам такого румунського загорїльця за пастиря у село не посилали, бо ми тут вже звикли сьївати собі:

„Згинуть наші вороженьки
Як роса на сонїї,
Запануем і ми брата
У своїй сторонїї“.

А що ми душу, тіло положим за нашу свободу, о тім можемо вже тепер запевнити впр. владику і ректора і цілу консисторию. І варта-ж, госножа товаришка (Бук. Вѣд.) всяких румунських тенденцій, служити румунам так щиро? Допекло вже й „Бук. Вѣд.“ коли так скаржать ся на румунський шовїнізм!... Нічо, може наестунить через такі яркі факта небавом „образумленїє“ дотично приятелїв-румунїв.

Вїдавний той чоловік, Катрухо, той пан редактор Осип Крушинський! Убрав ся у жалїбну верету, як сам каже і признав ся прилюдно, що то він дав до газети статю против п. Стоцького і мислив, що той так вибухне, як привитали князя Фердинанда в Рущуку вибухом магазину пороху; але ефекту ніякого нема і властиво на те, що би мав був відповісти, зовсім не відповів. Такий ефект роблять тільки малим дітям з каплями, а ти стара, в тото „великопарное заявленїє“ не вір.

А, ще бим був забув тобі оновїсти, що в Чернівцях їздять тепер пани без коний і без дишля, мовляв якимось там електричним трамваем і за дешевої грїш можна дати ся там кондукторами по ґрубьянськи налягти. Я би таким ґрубьянством ніколи не їхав, а мою одноківку не заміняв бим і за ті искри, котрі тягнуть і праведників і грїшників.

Якось писали газети, що батюшка охолонув

дуже і не прийме сердечно Reise-Kaiser-а Вільгельма, а они бачу так сердечно обїмовували ся, як пан Тимїньский з Мустаюю і ще іменував его цар адміралом... Ну, ну, се значить полїтика: і щїде і тиєне до груди і медом мастить і ніж острить і заколов би і знов осміхав би ся.

Складай, стара, гроші за покладки, бо на 29. с. м. приїдуть наші славні сьїваки з Перемшля до Черновель, то треба буде й нам поїхати, та пасолодити ся рускою піснюю. А тимчасом бувайте здорові! Ваш

руский Сенека.

Вїсти з північної Америки.

В остатнім числї американської „Свободи“ находимо два письма з Канади.

В першїм о. Н. Дмитрїв з Вінїпег представляє теперїшний стан тамошних кольонїй руских:

„В часї від 15-го мая до тепер прийшло до Канади по-над 5.000 душ Русинїв, в великій частї з Буковини, поміж котрими єсть велика сила бїдаків. Всї они поосїдали вже на фармах. По-над 100 родин осїло в Yorkton, Man. і отворили четверту велику руску кольонїю. Дотепер є слїдуючі великі рускі кольонїї: Edmonton — Edna понад 150 родин, Lake Dauphin, Man. понад 200 родин, Stuartburn, Man. понад 200 родин і нова в Yorkton понад 100 родин. — Около 20-го с. м. сподїють ся в Winnipeg наших людий до 300 осїб; дня 3. с. м. вїїли они на корабель.“

Зї Сполучених Держав прийшли до тепер слїдуючі люди: 3 Mt. Carmel, Pa.: Іван Талпап, Алексїй Вархолнїк, Іван Хохоляк, Роман Слезїн, 3 Mayfield, Pa. Теод. Вахна.

Сим разом поїду я по наших кольонїях в слїдуючїм порядку: Stuartburn, Lake Dauphin, Yorkton, а в вересни заїду до Edmonton.“

В другїм письмї п. К. Генїк остерїгає перед „безсвїстним ошустом“, котрий перетягає людий з Канади до Дакоти. Він пише:

При кінци мая сего року появил ся в Вінїпегу агент зі Сполучених Держав з Дакоти Н. Е. Юнг з підписом: — „Президент руского кольонїзаційного Товариства Кумп. П. Дакота“, а коли побачив нашого народа велике

читати ся з нею лиш в публичних місцях, а ся спосїбність не часто дучає ся. Тамтой буває у них що день дома, та ще й до того має за собою родичїв. Дївчина — правда бавить ся з ним з більшою охотою як з тамтим, але се буде може так довго лиш тревало, як довго він не зрадить ся з своїми намірами.

— Треба скорше уневїнити ся, треба на розум поговорити з нею, бо ануж Рудецкий побюючи ся, щоби ему не виходила ся та золота рибка, завтра вже добе торгу!

— Панно Сальцю — шепнув. Я вам маю щось сказати, о щось спитати... і урвав.

— Чомуж не говорите?

— Бою ся, панно Сальцю. Страшно бою ся, щоби ви менї так не відповіли, як би я се хотїв.

— Менї здає ся, що відгадую, о що вам ходить — говорила усмїхаючи ся.

— І певно не схочете вже й чути мого питання?

— Поволи. Не так певно знаю ще, що ви хочете менї сказати, але если ви о тім думаете, що я догадую ся, то не маєте чоґо бояти ся: сьміло можете говорити — і ще сильнїше придулила ся до его рамени.

— Панно Сальцю! Від коли я вас пізнав... так менї весело, так легко на душі... Далї не знав що казати.

— Який ви нудяр, який ви трус! Хто видїв так заходити манївцями. Я просто не розумію вас.

— Отже скажу вам отверто. Ви менї подобаете ся, я вас люблю.

— Гм, гм. — З вдоволення аж підсакувала їдучи. — Ну — і що з того, що з того?

— Се від вас залежить.

— Від мене? — говорила подаючи ему руку, котру він крадьком притулив до уст. — Се не від мене залежить... Чи ви говорили вже о тім з мамою? Чи мама вже дозволила вам осьвідчити ся менї?

— Ні. Я хотїв перше знати, що ви скажете.

— То зле, дуже зле. Треба було зачинати від мами. Тепер же не згадуйте мамї ні словом о тім, що ми вже умовили ся, і старайте ся позискати для себе маму. Потім, я вже з мамою, будемо обробляти тата. Лиш берїть ся до роботи скоро і зручно, бо упереджаю вас, що тато має велику охоту віддати мене за Рудецкого. Він син великого приятеля тата і має якесь задовжечє сїльце. Зробіть як найскорше у нас вїзиту. Мама вже щось змїркувала, що ви хочете старати ся о мене.

*

Вїдровадивши товариство, ветунили наші товариші, як звичайно, ще на „чорну“.

— Ми балакали з тїткою про тебе — говорив Петро Стефанови. — Розновім тобі, як приїдемо до хати.

Стефан не хотїв ждати. Такий був цікавий, що казав собі сейчас розповісти.

— Ти зробив на старїй досить добре вражїне. Грїзе єї одно лиш, що ти Русин. Хоч що до того, то як каже — она „вирозумїла“. От — говорить — і ти Русин, і твій батько Русин, а проте обом вам, не можна нічо закинути. „І між Русинами трафляють ся порядні і чесні люди“.

— А то свиня не баба! І ти зніє се спокїйно, не плюнув в очи?

— Але що єї непокоїть. Рудецкий „оклеветав“ нас, що ми між собою „говоримо по руски“. Навїть самїй старїй „здає ся, що чула, як ти заговорив до мене по руски і я тобі по руски відповїв!“ Ії се дуже а дуже не сподобало ся. Боїть ся, чи ти не „закаптурений Москаль“ і чи тихцем не „тягнеш до шизми“. Она не може поняти, як інтелїгентні люди можуть так „компроїтувати ся“ послугуючи ся рускою мовою. Я пояснював її, що тепер між інтелїгентними Русинами завїв ся такий звичай, що дуже часто послугують ся рускою мовою. На се она:

— Дуже сумне свїдоцтво виставляєш їм. Се доказує лиц, що московцину і шїзму, у нас ще не цілком винищєно. Ніхто не жадає, щоби Русини відрїкали ся свого, най вже собі навіть і до церкви ходять, если не можуть жити без „Господи помилуй“, але най не говорять по хлопськи. У інтелїгентнїй принята мова польська, то чоґ понижувати ся до хлопства?! От — ти, твій отець, твій стрїйко, — всі ви Русини. І до церкви ходите і рускі свята сьвяткуєте, а дома всі говорите по польски. А чому? — Бо ви не Москалі. Мене се дуже зїритувало, що я вчула. Я властиво не чула, а чув і сказав менї о тім Рудецкий... Я маю таку нечавїсть до Москаль, що ніколи-б не приняла в дїм такого Русина. Щоби ви не важили ся більше говорити по руски!

(Далше буде).

число в Вінніпегу, задумав скористати з доброї нагоди. Хто сего року бачив наших прибувчих з Галичини до Вінніпегу, де до 5000 народу в пару місяців прибуло, не подивує ся, сли між ними були такі, котрі не були вдоволені тим, чого ще не мали ані не знали. Кількадесять родин наших лишило ся в Вінніпегу з заміром купити тут землю і той-ж глядати. П. Юнг познакомив ся з нашими, а знаючи троха російської мови, не було ему трудно людий ще не освіжих збаламутити. Став він говорити, що Дакота має к асні даровані фарми, що там клімат тепліший ніж в Канаді, є красні сади і всяка озимина там удає ся. На таку гладку бесіду дало ся дуже легко наших 20 родин зланати. Мимо моєї перестороги дали ся увести агентови наші, на жаль, заможнійші і около 15-ого червня виїхали до Дакоти з цілими родинами. А що той п. Юнг добре знав ходити коло інтересу, видимо з того, що і 10 німецьких родин прилучив до руських і так до 200 душ за один раз потяг за собою. Хотай я лично не був в Дакоті, але, мавши тільки нагоди говорити з людьми приходящими зі Сполучених Держав, виробив я собі понятє, що там усе вже добре забране, а що остало, не естє до ужитку. В тім дусі говорив я нашим, але, на жаль, їм не помогло, аж лично переконали ся.

Першу вістку о собі дали Німці, котрі написали до Nordwestern таке остереженє: „Подано до відомости, що уведєні красними бесідами п. Юнга виїхали ми до Північної Дакоти 20 руських а 10 наших родин, а прибувши тут по шести днях подорожї цілковито розчарувалисьмо ся. Запроваджено нас (день їхали ми водою) між такі гори, де лиш небо та каміне побачилими. Нарід став кричати з розпуки, не хотів корабель опустити; на силу висадили нас на беріг високих пустарів. Котрі прч грошех, повернуть, а безгрошеві знарнують ся“.

Дотепер вернули ся чотири родини німецькі і самі оповідають, що виділи на власні очі. Кажуть, що там жити не може чоловік. Усі німецькі родини вернуть незадовго. — „Що-ж з руськими?“ — питаю. — „Та они самі не знають, що мають робити. Котрі не мають грошей, наняли ся де могли, а що зроблять другі, не знають, бо не хотять правди говорити.“

НОВИНИ.

Чернівці, дня 12. серпня 1897.

Для потернівших від повени на Буковині робить ся дуже мало. В иньших краях таке елементарне нещастє визиває акцію цілого населєня для поратунку нещасливих, що на них так безневинно і ненадійно найшов падїж, від котрої нема жадної зашити, ні охорони. Приватна добродійність, акція краєвих властей автономічних і підмога держави ідуть рука в руку, щоби загойти глибокі рани, які видре вода чи огонь в економічнім положєнню цілих околиць. І часто буває, що замість старого розваленого дому, може навіщенїй нещастєм мешканець з помічю добрих людий побудувати собі новий дім, очистити занесене шутром поле, або бодай прожити через рік, щоби дочекати ся другого жнива, котре сего року забрала розшалїя ошлї рік. Але у нас нема того всего. У нас хто мешкає на горбку, той вже не думає про того, що поселєний в долині; хто не має своєї хати, той байдужий на знищенє пожару; хто сидить в безпечнім кутку, не журить ся тим, що доккола туча і громи пустошать край. Мимо накликаваня часошєй не слїдно було на Буковині жадного руху між тою гореткою інтелігенціє, що в нас є, щоби порадити і підмогти діткненому нещастєм населєню, як і куди удати ся о поміч. Урядова газета оповіщає тепер, що дослїди про шкоди, які наробила слота і виливи уже покінчені і виділ краєвий разом з краєвим правительством поробили потрібні стараня, щоби дістати від держави потрібні гроші на підмогу навіщєних околиць. Тимчасово призначив виділ краєвий 15.000 зр. на доконечні

направи повітових доріг. Правительство само мусїло зайняти ся нашою нуждою на свою руку. Та оно опирає ся тільки на реляциях своїх органів, що звісно не всевідучі, а часом і прислїпуваті, або і не хочуть дивити ся там, де би було треба, тож і не знати, як тота запомага буде розділена. Хто не домагає ся, той не має претенсіє, щоби ему що дали, а задля байдужности нашої інтелігенціє готов руський мужик і в тім випадку вийти з нічим.

Шовінізм не на місці. Для поясненя листу сїльського політика подаємо сю новинку з Б. Вїд. Дня 15. (27.) с. м. в однім із тутєйших ресторанів зібрало ся кілька студентів богословія румунської народности, щоби перед виїздом на феріє обміняти ся з собою дружним словом і поздоровити одного товариша по поводу щасливого видержаня іспиту. До стола були запрошені також два студенти богословія народности сербської. Коли на молодих будучих проповідників зійшли уже огненні язики, а їх власні язики розвязали ся могочим даром слова, промовив і один серб в тім зиселі, що так в Буковині як і в Венгрії повинні православні румуни удержувати доляльні відношеня ку православним славянам, коли всіми православними в Австрії не мають верховодити іновірці. На то на даній знак голови тов. „Academia orthodoxa“ підняли румуни крик: „Pereant Slaven.“ Очевидно що серби того рода товариство зараз покинули і уйшли в другу комнату. Тоді охолонувші румунські шовіністи вислали за сербами своего парляментаря, котрий обяснив, що слова „Pereant Slaven“ відносились лишє до Русинів. Але серби заявили, що всі славяни собі братя, а серби не можуть находитись і там, де обиджають руський нарід.

Панна Саломєя Крушельницка гостить через сєгорічне літо в Сан-Яго (столиці Чилі в полудневій Америці), де виступає в „Teatro municipal“ яко співачка-прімадонна. Рецензії виступів нашої землячки звучать в сан-ягєских газетах дуже похвально, що може Русинів наповнити лишє щирою, правдивою радістю. Знаменита наша співачка буде виступати в найближнім сезоні оперовім, в сїчні, лютім і марцю, на львівській сцені.

Ескероль Мілян лежить хорий від кількох тяжків у Відні в готелю Сахєра. Єго стан погіршив ся так, що мусить почати систематичну курацію.

По американськи. Катастрофу коло Турки описала американська газета Daily Jewish Herald так, що аж волосє дуба стає. Вода, каже, знищила три часті міста Коломїє, сотки людий потопили ся, всі мости позривало, всі залізничні поїзди потопили ся разом з людьми і т. п. Американські газети все так пишуть: нищать на папери цілі міста і сотки людий, аби лишє людий дивувати. Статї в американських газетах мають сензацийні титули: н. пр. зруйнована Коломїя, Нові війни, Божевільні, Вікторія дякує, Два мужчини застрілені або як она боронїла своєї чєсти револьвером, Малі бандити, Она ешть, Страшні сцени з табору Індїян. Правда, що цікаве? Але як цікаве, так все видуманє або прибільшенє.

Убийник міністра Кановаса дістає що дня иньше імя. На підставі найновїших дождєнь показало ся, що убийник не зове ся ані Ринальдїні, ні Голлі, ні Панто ані Санто, лиш Михайло Анджіолїтто. Походить він з Фоджїє в італїйській провінції Апулії, де єго родина ще тепер мешкає. Отець, Джіакомо Анджіолїтто, є поважаним ремісником. Під назвищем Хозє Санто приходили до убийника листи. Можна надїятися, що перед своїм страченєм він змінить ще кілька разів назву.

Дніпрові пороги — славні з історїє Запорожа — вже на правду загадує правительство російське знищити. У нас була вже згадка о проектї сполучєня морєй Балтїйского і Чорного для плавби корабельної. Отже при розборі сєї справи в російськїм міністерстві „путєй сообщєнїя“ на першїм місці — як доносить „Новое Времє“ — ставить ся усунєнє порогів Дніпра. На се була вже давнїйше визначена сума, але показала ся недостаточною для такої вели-

чезної роботи. Отже тепер в міністерстві обчисляють, кілько буде коштувати знищенє Дніпрових порогів, щоби могли переходити туди кораблі.

Жєнщини-студентки. З початком зимового семєстру в Австрії буде вільно жєнщинам слухати на університєтах викладів на філософїчних факультєтах. Міністерство просвїти оголосило вже услїва, під якими можуть жєнщини користати з університєтских студїй. Передовсім они мусять вказати ся австрїйским горожакєством, відтак віком не менше 18 літ та свідочєством іспиту зрілости в одній з австрїйских гімназїй. Принятє між число студентів залежить від декана філософїчного факультєту; в разї непринятї прислугує петєнції право подати просьбу до міністра просвїти. Всї правила, що обовязують студентів, мають свою силу і щодо студенток. Надзвичайні слухачки т. є ті, що не мають іспиту зрілости а ошїчили якийсь спеціальний научний заклад жєнський, можуть записати ся не більше як на десять годин тяжєво.

Пожарі. У Верєчанцї дня 9. с. м. рано на фільварку Корна згоріли дві великі стиртї збіжа. Будинки вдало ся виратувати. Шкода вносить около 25.000 зр. — В Огнїї того самого дня наробиє огонь великої шкоди. — В Садагурі погоріли жиди Вандєрман і Вайнгавзер. Мають шкоди на 1000 зр.; кромі того згорів матерїял деревляний. Лише Вандєрман був обезпечений. Огонь мабуть хтось підложив.

Дрібні вїсти. В копальнях земного воєку в Бориславї удушили ся газами два робітники, Яків Вітошинський і Михайло Івасєв. — Бувшїй інтендант угорєских театрів, барон Попча, вивзав на поєдиноєк болгарєкого президента міністрів Стоїлова за те, що Стоїлов мав виразити ся в інтервю з корєспондєнтом Berliner Local Anzeigera, мов то барона Попчу усунєно з єго становища задля купдєрства. — Відєньскі газети доносять, що донька президента мїністрів гр. Ванда Бадєніє має заручити ся з гр. Красінським з Варшави, причім доносять, що гр. Красінський є один з найбогатших польских кавалєрів. Єго маєток шїнять на 30 мїліонів рублів.

Тєлєграми „Буковини“.

З дня 11-го серпня 1897 року.

Відєнь. Доносять з Лондона, що в самїй річї король Юрій грецький мав поважнїй замір зрєчи ся корони, колиб держави завєли контролю над фїнансами Греції, але на представлєня заприязнєних з ним дворів європейских відєтушєв від тої гадки.

Відєнь. Ескероль Мілян має ся значно лїнше і тому єго син, король сербський, що перебував при дожи хорого вїтця, виїхав до Карлєбаду.*

Кронштат. Около год. першої по полудни прибули російська і нїмецька цїсарєка пара на поклад „Король Вільгельма“. Там відбуло ся снїданє, на котрїм був і нїмецький архїєпископ Генріє. По сердєчнїм розпрачаню з архїєпископом Генрієком удали ся російська царєка пара разом з нїмецьким цїсарєм і цїсарєвою на поклад корабля „Гогєнцолєрн“. Перед опущєнєм „Цїсаря Вільгельма“ пращали ся цїсарї дуже сердєчно. Оба цїсарї обняли себе, поцїлували ся кілька разів, стискали собі руки; так само цїсарєві. На кораблі „Гогєнцолєрн“ пращали ся другий раз так само сердєчно. Незлічена товпа народа вїтала єнтузіастично володарів.

Мадрид. Королева регєнтка написала лист до вдови по Кановасї з виразами єпївчутя по стратї, котра не менше дотикає цілу Іспанїю. Моцї Кановасє зложили на катафалку. Єго лишє

спокійне, усьміхнене, мовби у сплячого чоловіка. Зворушене в краю з причини убійства прем'єра міністрів зростає з кожним днем, чим ближше похоронів. З багато міст надходять вирази догани для убійника, багато міст присилає своїх заступників на похорони.

Царгород. Султан дарував перебуваючому тут болгарському князеві Фердинандови дорогий перстень, зигарок з ланцухом, надав Стоїлови ордер Іютігаір з брилянтами; болгарський князь мав вчера дві довші ро мови з султаном. Він відїздить нині вечером на султанській цісарській лоді.

БУРСА „Народного Дому“ в Чернівцях.

дасть в році шкільнім 1897/8 ціле удержане і надзір 30 питомцям, передусім ученикам 1. і 2. рускої класи гімназійної, а тільки винятково з особливих причин і ученикам інших шкіл. Оплата вносить 2 зр. на інвентар, 1 зр. піврічно за пране і 15 зр. місячно за удержане, платних з гори. Питомці мусять вказати ся, що мають три рази змінити біле на постіль, 6 пар біля, 4 ручники, 6 хусточок до носа, 2 пари обуви і добру одіж; без того не вільно буде ніякому питомцеві спровадитись до бурен.

Подана о принате до бурси треба вносити до кінця серпня с. р. Ученики, що ставлять муть до вступного іспиту до 1. рускої класи гімназійної по вакаціях, мають внести подана о принате до бурси також до сего терміну; рішене о їх принате западе в день самого іспиту. В поданях, підписаних родичами, треба означити докладно, кільки хто обовязуєсь платити місячно. Принате зависіти буде головно від висоти місячної плати, однак ученики з недостаточним поступом і невідповідним поведенем не будуть зовсім принати.

До кожного подання треба прилучити послідне свідонство шкільне, а до подань о знижене місячної плати ще й свідонство неможности, підписане урядом парохіальним, громадским, податковим і катастральним.

Заряд бурси доложив всіх старань, щоби питомці мали здоровий харч і старанний догляд.

П. П.

Сим маю честь повідомити П. Т. Публику, що я з днем 24. липня с. р. отворила у Вишниці

ТОРГОВЛЮ МІШАНИХ ТОВАРІВ

разом з

комнатю до снідань.

Поручаю Вив. місцевій і доокрестній публиці каву, чай, цукор, вино, Портер, пиво, СВІЧКИ ЦЕРКОВНІ і СТОЛОВІ, папір, прибори шкільні, фарбу і щітки.

Висилка на село виконує ся відвортною почтою.

Услуга скоро, ціни низькі!

З глибоким поважанем

АННА МОСКВА.

ПОЇЗДИ ЗЕЛІЗНИЦЬ від дня 1-го мая 1897 після часу середно-европейского.

відходять з Чернівців						приходять до Чернівців					
до Неполоківців, Снятина, Львова, Відня						з Відня, Львова, Снятина, Неполоківців.					
819	854	1232	404	1025		1128	320	757	811	610	
до Глібоки, Гадікфальви, Гатни, Іцкан і Бурдуженів						з Бурдуженів, Іцкан, Гатни, Гадікфальви, Глібокої					
1148	351	832	—	635		—	809	1212	350	1000	
до Садагури, Боая, Новоселці						з Новоселиць, Боая, Садагури					
645	430	—	—	—		—	1113	950	—	—	
з Глібоки						до Глібоки					
до Карачева, Сторожинця, Бергомету, Межибродів						з Межибродів, Бергомету, Сторожинця, Карачева					
814	535	—	—	—		635	1037	800	—	—	
Перший поїзд іде на шляху Бергомет, Межиброди від 1-до марта до 3-го вересня що вівторка і п'ятниці.											
з Гадікфальви						до Гадікфальви					
до Радівців						з Радівців					
610	1003	228	612	805		542	855	115	550	747	
з Гатни						до Гатни					
до Качики, Гурагумори, Вами і Кімполонгу						з Кімполонгу, Вами, Гурагумори, Качики					
1010	201	—	—	—		1258	625	—	—	—	
з Іцкан						до Іцкан					
до Сучави						з Сучави					
327	630	1009	216	718		442	842	130	630	837	
з Вами						до Вами					
до Рус-Молдавиці						з Рус-Молдавиці					
346	647	913	1132	250		842	1259	204	322	545	905
Поїзди ідуть від часу до часу. Розвідати можна на станциях Вама, Драгоша і обох Молдавицях.											
з Карачева						до Карачева					
до Чудина н. С.						з Чудина н. С.					
854	1007	615	—	—		555	555	—	—	—	
Перший поїзд іде що понеділка, другий з винятком понеділка, вівний кожної днини.											

□ поїзди поспішні; * поїзди особові; без знаку поїзди мішані. Час середно-европейский іде о 46 минут піанійше від черновецкого часу; нічний час рахує ся від 6 год. вечером до 5 год. рано і зазначає ся підчеркне нем минут.

„Дністер“

товариство взаїмних обезпечень у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і однокое руске товариство асекураційне, обезпечає будинки, скот, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкідогневих за можливо найнижшою оплатою.

Дністер розночав пятий рік своєї діяльности. Фонди „Дністра“ після заключень рахункових з днем 31-го грудня 1896 вносять: фонд основний 50.000 зр., фонд резервовий 54731 зр. 04 кр., резерва премій 34737 зр. 03 кр., разом 139468 зр. 07 кр.

Шкоди ліквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі. В 4-х літах виплатив „Дністер“ 1176 відшкодовань в сумі 309.147 зр. 69 кр.

На жите можна обезпечити ся через „Дністер“ після всіх можливих комбінацій в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкращі умови і видає поліси і квіти в рускім азиці.

Зголошеня о уділене агенції в місцевостях, де „Дністер“ не є заступлений, приймають ся.

LINIMENT. CAPSICI COMP.

aus Richters Apotheke in Prag.

Beim Einkauf dieser anerkannt vorzüglichen, schmerzstillenden Einreibung, die in allen Apotheken vorrätig ist, sehe man stets nach der Marke: „Anker“.

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Чернівцях,

(улиця Петровича число 4)

має готові отці

Друксортти шкільні

як найліпше виконані, й по найдешевших цінах:

Classenbuch — Wochenbuch — Gestionsprotokoll — Inspectionsbericht, — Jahresausweis — Lehrerkataster — Schulkataster — Schulversäumnisausweis — Schulnachrichten і Повідомлення шкільні.

Є також оправлені діловодчі протоколи та окладники до каталогів і тижневників.

Замовленя з провінції виконують ся відвортною почтою.

Хто хоче мати

добру і дешево

МАШИНУ ДО ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожалує. Нові продаю дешевше як всюди, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 зр. і го за готові гроші і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за реперацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Русин і обедужу Вас по братньому

З поважанем

В. Данилевич,
машиніст у бровари Штайнера в Чернівцях, при ул. зелізничій (Bahnhofstrasse) ч. 26.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовского.

За редакцію відповідає **Осип Маковей.**

